

Verkiezingsprogramma 2010 - 2014

Ja

D66 LINGEWAARDig

- D66** is LINGEWAARDig!
- D66** is een springlevende democratische partij.
- D66** heeft lef
- D66** staat voor directe inbreng van burgers
- D66** is wars van binnenkamertjes
- D66** komt op voor zwakkeren in onze samenleving
- D66** heeft kennis van zaken
- D66** weet wat besturen is
- D66** houdt van kritische burgers
- D66** houdt van dynamiek
- D66** houdt van LINGEWAARD!

Ja

D66 LINGEWAARDig

De visie van D66 op Lingewaard.

Vertrouw op de eigen kracht van mensen

D66 heeft vertrouwen in mensen en vindt dat burgers heel goed in staat zijn zelf keuzes te maken en verantwoordelijkheid te dragen. Daarom is burgerparticipatie voor ons een speerpunt. Lingewaarders moeten kunnen meedenken en zelf kunnen beslissen over zaken die te maken hebben met hun directe leefomgeving. Dat kan in wijkplatforms waar kwaliteit en activiteit van bewoners ingezet kunnen worden voor een goede leefomgeving. D66 wil de voorwaarden scheppen waaronder de burger zelf tot oplossingen van problemen kan komen. Vertrouwen in de burger staat haaks op betutteling en verordeningen en maatregelen die gebaseerd zijn op achterdocht en angst. De visie van de burger moet niet alleen bij de verkiezingen maar ook tussentijds serieus tot uiting kunnen komen door inspraak, spreekrecht en burgerinitiatief. Voor D66 blijft de referendummogelijkheid bij het maken van fundamentele keuzes een erkenning van de soevereiniteit van de burgers van de gemeente. Zolang het rechtstreeks kiezen van al onze bestuurders niet gerealiseerd is, is invloed van de bevolking op proces, profielschets en selectie via referenda of gemeenteraad een minimaal alternatief.

Denk en handel over de grenzen

Waar D66 landelijk als richtingwijzer 'Denk en handel internationaal' heeft, moet dit op lokaal niveau vertaald worden naar denken en handelen over de grenzen van de gemeente en erkennen dat sommige problemen slechts regionaal, nationaal of internationaal kunnen worden opgelost. Natuur, water en wegen storen zich niet aan gemeentegrenzen en op die gebieden is samenwerking op regionaal, provinciaal en landelijk niveau onmisbaar. Lingewaard maakt deel uit van de vroegere hertogdommen Gelre en Kleef. Met de gebieden die vroeger tot deze hertogdommen hoorden en nu in Duitsland liggen, moet intensiever contact gezocht worden, om te beginnen op cultureel en historisch gebied, maar ook op ecologisch, economisch, toeristisch en gastronomisch terrein. In een vrij Europa is het belangrijk dat ook in het voortgezet onderwijs grensoverschrijdende contacten plaatsvinden. Het initiatief van de burgemeester, die in 2008 een klas meenam naar het Europees parlement in Brussel, heeft bewezen dat de gemeente een rol kan spelen om deze contacten te stimuleren.

Beloon prestatie en deel de welvaart

D66 wil mensen de kans geven om zich naar eigen wens te ontplooiën en volwaardig deel te nemen aan de samenleving. Voorwaarden scheppen voor, stimuleren, en waar nodig ondersteunen, van

ondernemerschap helpt daarbij. Het ondernemersklimaat in Lingewaard moet bevorderd worden door meer aandacht voor de aankleding en de inpassing van bedrijventerreinen en door een goede infrastructuur. Daar waar mensen zich niet, nog niet of niet geheel zelfstandig kunnen ontplooien, dient de gemeente te ondersteunen met centrale en individuele voorzieningen. Een integraal jeugdbeleid kan voor jongeren een stap zijn naar de arbeidsmarkt. Een goed seniorenbeleid kan ondersteunen bij langer doorwerken of het (geleidelijk) verlaten van de arbeidsmarkt. Alleen zo bieden we het hoofd aan de “ontgroening en vergrijzing”. Voor werklozen moeten uitkeringen gericht zijn op snelle werkherhervatting waarbij gekeken kan worden naar creatieve oplossingen. Belastingheffing, die de keerzijde van onze inkomsten vormt, is een middel dat met grote terughoudendheid moet worden benut. De overheid moet goede redenen hebben om van de burger geld te vragen. D66 vindt dat elk jaar de teller op nul gezet zou moeten worden en heffingen opnieuw zorgvuldig op hun eerlijkheid en redelijkheid bekeken moeten worden.

Streef naar een duurzame en harmonieuze samenleving

Sociaal gedrag, duurzaamheid, creatief behoud van de natuur zijn voorwaarden voor een leefbare samenleving. Schoon openbaar vervoer, duurzaam bouwen, milieuvriendelijke energie en zinvolle afvalscheiding zorgen ervoor dat ook de generaties na ons nog kunnen genieten van de welvaart die wij hebben opgebouwd. Lingewaard moet hieraan zijn bijdrage leveren door op alle beleid een duurzaamheidstoets los te laten. Goedkoop voor ons mag geen duurkoop voor de volgende generaties zijn. In onze gemeente levert de culturele verscheidenheid van de verschillende kernen een grote meerwaarde. Maar als individuen of groepen zich uitgesloten voelen of werkelijk achtergesteld worden op gebied van welvaart, arbeid, kennis en macht, kan dit tot spanningen leiden die de levenssfeer verzieken en de gemeenschap splijten. Het is een van de belangrijkste taken van een gemeentebestuur om hier in een vroeg stadium heel alert op te reageren.

Koester de grondrechten en de gedeelde waarden

Het recht van mensen om hun leven naar eigen wens en inzicht in te richten, vrij van dwang, betutteling en uniformering is het grootste goed dat er bestaat. Angst- en haatcampagnes om bevolkingsgroepen tegen elkaar op te zetten, verzieken de samenleving. Mensen zijn niet gelijk, maar wel gelijkwaardig. Dit inzicht is een oproep tot permanente waakzaamheid tegen achterstelling en discriminatie.

Ja

D66

LINGEWAARDig

Wonen en Werken

Tussen de twee grote steden aan Rijn en Waal begint Lingewaard in toenemende mate een woonfunctie te krijgen voor burgers die in Arnhem en Nijmegen werken. Het vereist intergemeentelijke samenwerking om tot verregaande afspraken over woningbouw, ontsluiting en de gevolgen voor de natuur te komen. Met name samenwerking met Overbetuwe en Rijnwaarden over natuur, water, veerponten en A15 is essentieel. De druk op het gebied tussen de grote steden voor bewoning en recreatie vereist grip op het gebruik van de ruimte. Lingewaard moet aantrekkelijk worden voor ondernemers door het aanbieden van moderne infrastructuur en door bedrijventerreinen met kwalitatief hoogwaardige uitstraling.

- In het kader van de Ruimtelijke Ordening geldt voor D66 het adagium: alvorens er gebouwd wordt, dient er eerst een uitgewerkt plan voor de ontsluiting te zijn met de effecten op de overige verkeersstromen in de gemeente. Ook dient tevoren een uitgewerkt parkeerbeleid gemaakt te zijn.
 - Een Hoogwaardige Openbaar Vervoerlijn Arnhem-Nijmegen moet ook voor Lingewaard een duidelijke meerwaarde hebben. Er moet sprake zijn van één doorlopende verbinding. Hierbij dient gestreefd te worden naar het haalbare en realistische, niet naar spectaculaire noviteiten die tot teleurstelling leiden. D66 pleit voor het inzetten van schone trolleys vanuit Arnhem bedreigt de aansluiting met Nijmegen en kan een ongewenste verstoring van de horizon en het aanzien van de wegen in Huissen tot gevolg hebben.
 - Goede busverbindingen naar ziekenhuizen, het centraal gelegen station in Elst, de Radboud Universiteit en de campus van de HAN in Arnhem en Nijmegen moeten verwezenlijkt en behouden blijven. D66 wil een extra halte van het streekvervoer op de Stadswal in Huissen
 - Er moet meer aandacht komen voor het fietsverkeer. Goede aftakkingen van de geplande fietsverbinding tussen Arnhem en Nijmegen richting Oosterhout, Bemmelen, Elst en Huissen zijn een must.
 - Het vrachtverkeer dat zich naar en vanuit de diverse industrieterreinen een uitweg door onze gemeente zoekt, bedreigt
- **D66 wil dat een Hoogwaardige Openbaar Vervoerlijn Arnhem-Nijmegen ook voor Lingewaard een duidelijke meerwaarde heeft.**
 - **D66 wil de A15 met een tunnel onder het Pannerdensch Kanaal door.**

de leefbaarheid en de veiligheid. Vooral Huissen ondervindt hiervan de onaanvaardbare gevolgen. Zo moet de Stadswal in Huissen alleen voor bestemmingsvrachtverkeer worden ingericht.

- Aan de zuidzijde dient Lingewaard via de Ovatonde te worden ontsloten, maar zonder dat dit tot aantasting van de historische kern van Ressen leidt.
 - Voor de lokale verkeersafwikkeling dienen de veerpont Pannerden en het Looweer aan beide zijden goed bereikbaar te zijn en te blijven, zodat ze een bruikbaar alternatief vormen.
 - De A15 moet met een tunnel onder het Pannerdensch Kanaal door gaan. Het stuk tussen knooppunt Ressen en de Van Elkweg moet verdiept komen te liggen. Een goede landschappelijke inpassing is voor D66 een vereiste.
 - In de lus Angeren, Doornenburg, Gendt en Haalderen, moet zo min mogelijk worden gebouwd. Geen grootschalige projecten, alleen voor de plaatselijke behoefte.
 - De industrieën moeten zo veel mogelijk worden gecentreerd. De kleine industrieterreinen zouden op termijn kunnen verdwijnen.
 - Bergerden stagneert. D66 houdt vast aan het oorspronkelijke plan, dus moeten we alles op alles zetten om de glastuinbouw uit de regio Arnhem/Nijmegen te concentreren in Bergerden. Om deze concentratie te bereiken dient geen glastuinbouw van elders te worden aangetrokken. Als het plan niet haalbaar blijkt, moet het worden heroverwogen.
 - De periode die is gepland voor de revitalisering van de Zilverkamp moet worden ingekort, 15 jaar is te lang voor fase 1 en 2. Binnen 10 jaar dienen alle fases doorlopen te zijn.
 - De functie van groeikern ziet D66 met name voor Huissen weggelegd.
 - Huissen verdient een weloverwogen centrumvisie met een zo groot mogelijk draagvlak onder de belanghebbenden. In deze visie moet de historische structuur in de huidige vorm gehandhaafd blijven. Zodra een definitieve centrumvisie door de raad is vastgesteld, moet de uitvoering met grote voortvarendheid en volledig ter hand worden genomen. Bij de uitvoering worden burgers, ondernemers en relevante verenigingen betrokken. De middenstand en de bevolking mogen niet langer de dupe worden van politiek gekrakeel.
 - Nieuwbouw dient te voldoen aan de regels van Duurzaam Bouwen. Waar mogelijk moet nieuwbouw uitgerust worden met zonne-energie en in principe klimaatneutraal werken. Dit geldt niet alleen voor nieuwbouwwijken, maar ook voor nieuwe overheidsgebouwen of door de overheid gesubsidieerde gebouwen, waar met name het gebruik van groene daken moet worden gestimuleerd.
 - Net als waterleiding, electra, gas en telefoon, hoort ook de aansluiting op de glasvezelkabel tot de standaardopties van elk bedrijf en elke woning. Dat betekent dat het aanleggen van de infrastructuur past in het bouwrijp maken van terreinen voor woningbouw en bedrijven.
- **D66 vindt dat Huissen een weloverwogen centrumvisie verdient die een groot draagvlak heeft onder de bevolking.**
 - **D66 wil bedrijfspanden en woningen duurzamer bouwen en voorbereiden met een uitgewerkt plan voor ontsluiting, milieuvriendelijke energie, en communicatie infrastructuur.**

- D66 Lingewaard ondersteunt ondernemerschap in Lingewaard en zal het ondernemerschap stimuleren door regelgeving te heroverwegen en te vereenvoudigen. Groen ondernemerschap dient voorrang te krijgen en meer gestimuleerd te worden. Duurzaamheid is een aanbeveling.

Recreatie en cultuur

Lingewaard onderscheidt zich in positieve zin door een uiterst breed aanbod van culturele activiteiten en monumenten. Naast schutterijen, gilden en muziekverenigingen die vanouds een rol binnen onze kernen spelen, zijn ook historische kringen en erfgoedinstellingen actief. Er wordt passief genoten van en actief deelgenomen aan beeldende en podiumkunsten. Ondersteuning en stimulans van deze activiteiten die binnen de kernen een uiterst bindende functie hebben, dient sterk te worden bevorderd. Dat instandhouding daarvan geld kost, is evident. Daarom vindt D66 dat investeren in prestigieuze projecten, geld uitgeven is, dat beter voor andere doeleinden gebruikt kan worden.

- Het gemeentebestuur moet het cultuurbeleid in eigen hand houden en niet decentraliseren naar een cultuurplatform dat zeer nuttig is als coördinatiefactor, maar niet mag gaan over de verdeling van subsidies.
 - Eenheid in verscheidenheid! Niet proberen een Lingewaardse cultuur op te leggen, maar juist de verscheidenheid koesteren.
 - Kulturhusen moeten door concentratie van diverse activiteiten de leefbaarheid van de kernen Gendt, Doornenburg en Angeren verbeteren. Geen aangekleed dorpshuis in een overtollig gebouw, maar een samenwerking van commerciële en niet-commerciële instellingen in een aantrekkelijk en toonaangevend gebouw.
 - Elke kern behoudt zijn bibliotheekvoorziening, die tevens het lokaal cultuurdragend informatiepunt is, maar de bibliotheken in Lingewaard blijven centraal aangestuurd.
 - Het getuigt van durf om te komen tot een verantwoorde verdeling van de culturele functies over de kernen waardoor een hogere kwaliteit bereikt wordt. Het betekent een breuk met het beleid om in elke kern alles te willen hebben, maar het wil niet zeggen dat culturele voorzieningen in kernen moeten verdwijnen. De groeikern Huissen dient cultureel sterker te worden uitgerust. Daarbij past een stadsgehoorzaal. Doornenburg dient het centrum te worden van het cultuurtoerisme in Lingewaard. Een gedeeltelijke restauratie en visuele inpassing van Fort de Sterreschans in Doornenburg draagt aanzienlijk bij aan de unieke trits van een middeleeuws, een 18e eeuwse en een 19e eeuwse vestingwerk.
 - Cultuurhistorie is een belangrijk goed. Daarom dient de oude begraafplaats Huissen-stad geïntegreerd te worden in het centrum
- **D66 wil de eigenheid van de kernen behouden. Eenheid in verscheidenheid.**
 - **D66 wil een goede verdeling van culturele functies over de kernen waardoor een hogere kwaliteit bereikt wordt. De groeikern Huissen dient hierbij cultureel sterker uitgerust te worden.**

van Huissen als een historisch stadspark en zijn ongewenste ontwikkelingen in beschermde dorpsgezichten als Ressen uit den boze.

- Cultuurtoerisme betekent dat niet alleen aantrekkelijks te bezichtigen en te beleven valt, maar dat ook verblijf in onze gemeente gestimuleerd wordt. Dat vereist een focus op beleid ten aanzien van kwalitatieve kampeermogelijkheden, hotelaccommodatie, bed and breakfast enz.
- Het recreatieverkeer moet veiliger gebruik kunnen maken van de dijken, die daartoe op meerdere, strategisch goed gekozen plaatsen een knip moeten krijgen. waardoor doorgaand verkeer geweerd en sluiproutes onmogelijk worden
- Meer wandel- en fietspaden in de uiterwaarden bevordert het recreëren in dit gebied, dat hiervoor uitermate geschikt is. Daartoe moet de veerstoep naar de Millingerwaard aangepast en verbeterd worden.
- Bij de oprit naar de Pley kan, op Lingewaardse grond, de mogelijkheid voor een hotelaccommodatie geboden worden voor Arnhem en Lingewaard. Voor gasten moet een verbinding via het water met Kasteel Doornenburg tot stand worden gebracht.

Milieu en natuur

Geluid, stank en licht kunnen overlast veroorzaken die volstrekt vermijdbaar is. Ten aanzien van geluid voert de gemeente reeds een vrij stringent beleid, maar stankoverlast laat zij bestuurlijk graag over aan de provincie. Ten aanzien van licht doet de gemeente Lingewaard fors mee in het kampioenschap lichtvervuiling. De traditionele kwaliteiten van het Betuwse landschap worden in toenemende mate bedreigd door horizonvervuiling. Door diverse ontwikkelingen worden natuurhistorische waarden van het buitengebied steeds verder aangetast. Voor D66 is het behoud van deze waarden een speerpunt.

- **D66 wil de dijken veiliger maken door op meerdere, strategisch goed gekozen plaatsen een knip aan te brengen.**
- **D66 wil de cultuurhistorische en natuurwaarden in de uiterwaarden behouden en beschermen.**
- **D66 wil dat de jachthaven in Huissen een integraal onderdeel wordt van de stad.**

- Ook Lingewaard moet een bijdrage leveren aan Ruimte voor de rivier. Dat betekent dat ontgrondingen in de Huissense en Angerense uiterwaarden zullen plaatsvinden. D66 vindt dat de gemeente er alles aan moet doen om de ontgrondingen te beperken tot hetgeen noodzakelijk is voor Ruimte voor de rivier en dat bij de uitwerking van de ontgrondingplannen rekening wordt gehouden met de cultuurhistorische en natuurwaarden in de uiterwaarden.
- De ontwikkeling van de uiterwaarden biedt ook kansen. De Jachthaven te Huissen dient een integraal onderdeel te worden van de stad. Bij de planvorming moet aandacht worden besteed aan de inrichting van een aantrekkelijke boulevard, die toeristisch een kwalitatieve meerwaarde heeft.
- Landschapspark Lingezen moet de grote groen- en recreatiebuffer worden tussen Arnhem, Nijmegen, Lingewaard en Overbetuwe. Nieuwe woningbouwplannen passen daar niet in.

Duurzaamheid en een kritisch standpunt tegenover commerciële activiteiten moeten bij de inrichting van het park leidend zijn.

- Lantaarnpalen moeten na 23.00 u. minder licht uitstralen, waarbij het benutten van LED-verlichting als optie serieus onderzocht moet worden. Er moet kritisch gekeken worden naar de verlichting van de openbare gebouwen en naar lichtvervuiling in het algemeen.
- Er moet een duurzame visie komen op scheiding van afval, waarin de gevolgen van afvalscheiding in beeld zijn gebracht en een goed doordachte keuze wordt gemaakt. Duidelijk moet zijn hoe de bevolking gestimuleerd wordt tot afvalscheiding en hoe de controle daarop wordt uitgevoerd. Het gebruik van meer ondergrondse containers dient uitgangspunt te zijn.
- De gemeente dient bij het eigen vervoer milieuvriendelijke wagens te gebruiken en in elk geval een voorbeeldfunctie na te streven. Bij nieuwe wijken moet aandacht besteed worden aan oplaadpunten voor electrocars en elektrische fietsen
- D66 kiest voor een beschermingsbeleid van bomen. Daarvoor moet een inventarisatie plaatsvinden van monumentale, waardevolle en gezichtsbepalende bomen, niet alleen van die op particulier terrein, maar ook van de bomen op niet-particulier terrein.

Opvang en onderwijs

- **D66 is voor Landschapspark Lingezen als groen- en recreatiebuffer, maar wil dat er zeer kritisch gekeken wordt naar commerciële activiteiten.**
- **D66 wil een duurzame visie op scheiding van afval.**
- **D66 wil dat schoolgebouwen, in overleg met bestuur en schoolleiding, in principe ook gebruikt kunnen worden voor andere activiteiten, zoals educatieve en culturele activiteiten.**

Het leerplichtbeleid en de uitvoering ervan vormen een belangrijke functie bij het voorkomen van schooluitval. Onze samenleving vraagt opvang van kinderen van ouders, die overdag werken. Scholen ontwikkelen zich tot brede scholen, waarin ook kinderopvang plaats vindt. D66 onderstreept deze ontwikkelingen en vindt dat de gemeente waar mogelijk op actieve wijze hieraan moet bijdragen.

- Schoolgebouwen kunnen, in overleg met bestuur en schoolleiding, in principe ook gebruikt worden voor andere activiteiten, zoals educatieve en culturele activiteiten. Dit biedt de mogelijkheid om in elke kern de school zo lang mogelijk te handhaven.
- Om zorglijnen en onderwijstrajecten goed en ononderbroken te laten verlopen, is het belangrijk dat Zorg Advies Teams (ZAT) snelle en adequate preventieve hulp kunnen blijven bieden, zowel voor 0-12 jarigen als voor 12-18 jarigen. De gemeente moet dit preventienetwerk blijven steunen en zorgen dat het opereert vanuit één loket voor indicatiestelling, intake en toeleiding naar hulpverlening.
- Het Centrum voor Jeugd en Gezin moet zodanig worden ingericht dat er geen nieuwe loketten ontstaan. Het streven moet erop gericht zijn om alle zorg via één loket te laten verlopen.

- Het gemeentelijk onderwijs- en jeugdbeleid moet erop gericht zijn onderwijs, kinderopvang, hulpverlening, sport en culturele activiteiten op de best mogelijke manier op elkaar af te stemmen. De primaire verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van opvang ligt bij scholen en kinderopvang-organisaties, de verantwoordelijkheid voor de financiering ligt bij de ouders.
- De gemeente ondersteunt en stimuleert het volwassenenonderwijs.

Welzijn en samen leven

De gemeente heeft de taak proactief uit te dragen welke welzijnsvoorzieningen er beschikbaar zijn, met een extra inspanning om de betreffende doelgroepen te bereiken. Welzijnsbeleid dient vooral beleid op de langere termijn te zijn. Symptoombestrijding is politiek wellicht aantrekkelijk, maar draagt niet bij aan duurzame oplossingen. De beleidsvorming moet plaats vinden in een interactief proces met de betrokken doelgroepen. Terugkoppeling naar en evaluatie met de doelgroepen dient standaard onderdeel van de aanpak te zijn.

- Voor D66 is het belangrijk dat het jeugdbeleid integraal wordt aangepakt en sectoroverstijgend wordt behandeld. Samenhangend beleid is noodzakelijk. Hierbij kan gedacht worden aan ruimtelijke inrichting zoals speelruimte en veilige fietsroutes naar school, aan jongerenhuisvesting en aan participatie in sport en cultuur. Ook de aanpak van de jeugdwerkloosheid, de toeleiding naar werk en de maatschappelijke stage maken hier deel van uit. Ook in dit licht moet aandacht besteed worden aan schooluitval en zwerfjongeren. Belangrijk is dat de gemeente de regiefunctie in eigen hand houdt, zij stuurt het hele jeugdbeleid aan en de betrokken organisaties en instanties leggen verantwoording af over het gevoerde beleid.
 - In het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) is de gemeente verantwoordelijk voor preventie, signalering en verwijzing in geval van opgroei- en opvoedingsproblemen. Een ketenaanpak is noodzakelijk om snel en adequaat hulp te kunnen bieden. Voor D66 is essentieel om te vertrouwen op de eigen kracht van jongeren. Maak jongeren mede verantwoordelijk voor de implementatie en de uitvoering van het jeugdbeleid. Maar jongeren komen ook vaak negatief in beeld en als hier aanleiding voor is moet er consequent en handhavend worden opgetreden.
 - D66 wil geen betutteling. Maak jongeren weerbaar en geef hen verantwoord de ruimte. Dit kan door inzicht te geven in de consequenties van hun keuzes en door alternatieven te laten zien. Het bijbrengen van gedrag op basis van verantwoordelijkheid is belangrijker dan een houding bepaald door de angst voor straf.
 - Ouderen blijven langer thuis en het gevaar voor isolement wordt steeds groter. In nauw contact met de doelgroep en daar waar er behoefte aan bestaat, wil D66 het isolement van ouderen adequaat en actief bestrijden door onder andere dagverpleging, dagopvang en ondersteuning van mantelzorg en particuliere initiatieven.
- **D66 wil dat het Centrum voor Jeugd en Gezin zodanig wordt ingericht dat er geen nieuwe loketten ontstaan.**
 - **D66 wil dat de jeugd meepraat over een integraal jeugdbeleid. Het bijbrengen van gedrag op basis van verantwoordelijkheid is belangrijker dan een houding bepaald door de angst voor straf.**

- Op het brede terrein van Welzijn dient de gemeenteraad de verantwoordelijkheid krachtadig ter hand te nemen en lastige keuzes niet aan de betrokkenen zelf over te laten. Een platform waar welzijnsinstellingen gehoord kunnen worden, juicht D66 toe, maar de verantwoordelijkheid bij de besluitvorming dient ten volle bij de gekozen gemeenteraad te liggen.
 - Het subsidiebeleid met betrekking tot de exploitatie van welzijnsvoorzieningen is voor verbetering vatbaar. Er moeten heldere, haalbare en afrekenbare voorwaarden aan het beheer worden gesteld. De beheerders moeten jaarplannen maken, bij voorkeur in overleg met de gebruikers, en die voorleggen aan de gemeente
 - Indien de gemeente zorgt voor huisvesting van een vereniging, ligt de verantwoordelijkheid voor het gebouw in handen van de gemeente. Wil een vereniging zelf huisvesting regelen, dan moet dat mogelijk zijn. De gemeente geeft tevoren in transparante kaders aan voor welke activiteiten de subsidie van toepassing is. Subsidie wordt alleen verleend voor die activiteiten die de gemeenteraad voor de samenleving van belang vindt. Voor gelijkwaardige voorzieningen worden gelijkwaardige subsidies verstrekt.
 - Ten aanzien van het Kulturhus dient de gemeente de vrijblijvendheid te vervangen door sturing, de gemeenschap moet serieus genomen worden en daarom worden er duidelijke voorwaarden aan de lokale verenigingen gesteld. Deelname van een aantal cruciale verenigingen is voorwaarde voor het hele project. Bij grote projecten dienen de kosten per potentiële gebruiker uitgangspunt te zijn bij het oordeel over de haalbaarheid en wenselijkheid.
 - Bij openbare gebouwen moet inzichtelijk worden wat de exploitatie per uur is. Aan de hand daarvan moeten haalbaarheid, wenselijkheid en efficiency worden herijkt.
 - De WMO heeft geld tekort. Het beleid is te weinig afgebakend. Van D66 mag er extra geld naar toe, als dat nodig blijkt. De uitkeringsgerechtigde legt zodanig verantwoording af dat serieus inzicht in de besteding van overheidsgeld verkregen wordt. Alleen bij een groot tekort is de overgang naar collectieve voorzieningen in plaats van individuele verstrekking voor D66 een optie. Bij een onderbesteding van de WMO-gelden, gaan de niet bestede bedragen in een noodfonds dat voor verevening dient.
- **D66 wil een dreigend isolement van ouderen adequaat en actief bestrijden.**
 - **D66 hecht groot belang aan uitvoering van de WMO en vindt dat daar, indien nodig, extra geld naar toe moet.**

Burger en gemeente

Burgerparticipatie en communicatie zijn voor D66 een speerpunt. Beide zijn in gemeentelijke nota's ook tot speerpunten verklaard, maar in de praktijk hapert hieraan nog veel. De burger wordt te weinig op de hoogte gebracht en gehouden van plannen en ontwikkelingen die hem persoonlijk aangaan. Dit leidt tot vermijdbare frustraties en

onduidelijkheden die de ontwikkeling en uitvoering van plannen negatief kunnen beïnvloeden. De gemeente moet een duidelijk doelgroepenbeleid voeren en hiervoor in contact treden met jongeren, ouderen, nieuwkomers en verdere belanghebbende groepen. De gemeente moet de eigen communicatienota dan ook serieus nemen en de participatie van burgers adequaat gaan organiseren. D66 ziet de kern Bemmel als het bestuurlijk centrum van Lingewaard, Huissen zal als groeikern vooral de toenemende vraag naar culturele activiteiten moeten opvangen. Door profilering van de kernen kan kwaliteit bereikt worden en worden kostbare dubbelingen voorkomen.

- Burgers, betrokken instanties, wijkplatforms en burgerverepresentanten worden in een vroeg stadium geïnformeerd over op stapel staande plannen via Het Gemeentenieuws, RTV Lingewaard, HTV Huissen, wijkkranten en gemeentelijke nieuwsbrieven. Ze worden uitgenodigd voor een vroegtijdige bespreking van nieuwe plannen, waarvan een duidelijk verslag wordt gemaakt, dat aan alle betrokkenen wordt toegestuurd. Zij zijn betrokken bij de planvorming tot aan de uiteindelijke besluitvorming die uiteraard bij de gemeenteraad ligt.
 - Burgers moeten de mogelijkheid hebben in te spreken bij informatieve raadsvergaderingen, politieke avonden, brainstormsessies en besluitvormende vergaderingen.
 - Wijkplatforms zijn belangrijke partners van de gemeente, zij dienen in de wijk de oren en de ogen van de bestuurders te zijn en gevraagd en ongevraagd advies te geven. Wijkplatforms dienen stevig geworteld te zijn in de gemeenschap en permanent een breed interactief contact te hebben met de burgers in hun wijk. Door een gemeentelijke verordening dient voor de wijkplatforms helder te zijn wat van hen verwacht wordt, welke bevoegdheden zij hebben en welke ondersteuning zij mogen verwachten. Ook de afdeling Integraal Veiligheids Beleid (IVB) moet hierin een eigen bevoegdheid en directe uitvoeringsmogelijkheden toebedeeld krijgen.
 - Het burgerinitiatief dat dankzij D66 in de vorige raadsperiode is ingevoerd zal weer prominent in de schijnwerpers worden geplaatst, het is voor burgers een laagdrempelige mogelijkheid om onderwerpen die hen direct aangaan op de politieke agenda geplaatst te krijgen.
 - Ruimtelijke verrommeling dient aangepakt te worden door strikte handhaving.
 - De Stadsregio is ondemocratisch geregeld. Meer toezicht, meer verantwoording en een grotere democratische legitimatie is een absolute voorwaarde om als Lingewaard verder te participeren.
 - Er moet een evaluatie komen van het functioneren van het dualisme in Lingewaard. De uitkomsten moeten leiden tot een betere en efficiëntere werkwijze, waarbij het politieke zwaartepunt daadwerkelijk bij de gemeenteraad komt te liggen, die meer dualistisch moet gaan functioneren en zijn taak als hoogste gezagsorgaan moet waarmaken. De raad moet meer gebruik maken van zijn functie om opdrachten te geven en om verantwoording te vragen aan de wethouders in plaats van technische vragen te stellen.
- **D66 neemt de burgers serieus en wil dat participatie van burgers een vanzelfsprekendheid is.**
 - **D66 ziet wijkplatforms als belangrijke partners van de gemeente. Wijkplatforms dienen een permanent en breed interactief contact te onderhouden met de burgers van hun wijk.**

- D66 wil dat de **Lingewaardse raad meer dualistisch gaat functioneren, de raad bepaalt het beleid, geeft opdrachten aan de portefeuillehouders, controleert het gemeentebestuur en houdt zich aan zijn eigen afspraken.**
- D66 vindt dat **verhoging van de Onroerend Zaak Belasting (OZB) alleen aan de orde is als tevoren bezien is of uitgaven gedekt kunnen worden door herziening van taken en vergroting van de efficiency.**
- Er moet meer helderheid komen in de afbakening van de portefeuillevindeling van de wethouders. Majeure en daardoor vaak politiekgevoelige projecten horen in de portefeuille van een door de gekozen gemeenteraad benoemde wethouder. De burgemeester is een niet-gekozen bestuurder en daarom moet zijn positie binnen het college elk jaar bij de algemene beschouwingen herijkt worden
- D66 geeft de voorkeur aan een meerderheidscollege boven een afspiegelingscollege. Dit zorgt voor duidelijke politieke verhoudingen en leidt tot een functionele oppositie, zeker bij een goedwerkend dualisme.
- Niet alle plannen hoeven budgettair neutraal te zijn. Als een plan bevorderlijk voor de gemeenschap wordt bevonden mag er ook gemeenschapsgeld in. Niettemin blijft gelden dat in principe nieuw beleid betaald wordt met herziening van oud beleid.
- De gemeente zou voldoende ambtelijke capaciteit in huis moeten hebben om het inhuren van externe kennis te minimaliseren. Er moet een herijking plaatsvinden van het inhuren van externe kennis, zowel wat kosten als wat noodzakelijkheid betreft.
- Het gemeentebestuur is niet alleen verantwoordelijk voor het goed beheren van de financiële middelen, maar moet ook veel meer gebruik maken van externe fondswerving zoals Europese, landelijke en provinciale subsidies.
- De transparantie en de tijdsplanning van de begroting moet beter, zodat de raad zijn controlerende taak ten volle kan uitvoeren.
- Het toezicht op de financiën kan aanzienlijk verscherpt worden als de raad nauwkeurig geformuleerde opdrachten verstrekt aan de lokale rekenkamer.
- In tijden van economische crisis mag de gemeente niet bijdragen aan lastenverzwaring door verhoging van belastingen en heffingen. Verhoging van de Onroerend Zaak Belasting (OZB) kan alleen aan de orde zijn als tevoren bezien is of uitgaven gedekt kunnen worden door herziening van taken en vergroting van de efficiency.
- Opbrengsten uit doelbelastingen en -heffingen dienen ook daadwerkelijk gebruikt te worden voor het doel waarvoor ze geheven worden.